

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У процесі реформування системи охорони здоров'я України здійснюється вдосконалення первинної медико-санітарної допомоги з упровадженням сімейної медицини. Становлення первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) на засадах загальної практики – сімейної медицини (ЗП–СМ) є пріоритетним напрямом розвитку національної системи охорони здоров'я, визначеним Основами законодавства України про охорону здоров'я. У цій справі важливе значення має підготовка кваліфікованих спеціалістів – медичних сестер загальної практики – сімейної медицини. Медсестер готують у системі післядипломної освіти на курсах спеціалізації, а надалі кожні п'ять років вони підвищують кваліфікацію на курсах удосконалення.

Тривалість циклу вдосконалення – 1 місяць (144 години), з яких – теорія – 76 год., практика – 64 год., семінари – 4 год.

Дисципліни, що входять до спеціальності “Медична сестра загальної практики – сімейної медицини”: соціальна медицина та організація охорони здоров'я; охорона здоров'я дітей; охорона здоров'я жінок і репродуктивне здоров'я; природне планування сім'ї; внутрішні захворювання; загальна хірургія, травматологія, урологія; інфекційні хвороби з основами епідеміології та санітарії; офтальмологія; отоларингологія; неврологічні захворювання; психосоматичні розлади та психічні захворювання; дерматовенерологія; фізіотерапія, ЛФК, масаж; клінічна лабораторна діагностика; валеологія, санітарна освіта; медична соціальна реабілітація, невідкладна медична допомога, основи законодавства України про охорону здоров'я; охорона праці та безпека життєдіяльності медичних працівників, медична психологія з основами біоетики; основи медичної інформатики, догляд за хворими (загальний і спеціальний).

Навчальною базою для слухачів циклу вдосконалення медсестер загальної практики - сімейної медицини є центри сімейної медицини, відділення сімейних лікарів у поліклініках і сімейні амбулаторії.

Під час теоретичних, практичних і семінарських занять доцільно впроваджувати локальні протоколи згідно з наказом МОЗ України від 01.06.2013 № 460 з використанням традиційних та нетрадиційних методів навчання: проблемний метод, ситуаційні задачі, методи “круглого столу” та “мозкового штурму”, ділові ігри.

Після завершення циклу навчання проводиться іспит у формі тестового контролю.

Метою циклу вдосконалення “Медичні сестри загальної практики – сімейної медицини” є:

- поглиблювати наявні теоретичні знання, володіти професійними навичками, що необхідні для кваліфікованого медико-санітарного забезпечення населення сімейно-територіальної дільниці;
- забезпечувати проведення комплексу профілактичних заходів щодо запобігання і зниження захворюваності, інвалідності та смертності,

раннього виявлення захворювань, надання населенню кваліфікованої лікувально-профілактичної допомоги і здійснювання диспансеризації та моніторингу стану здоров'я населення.

Основними *завданнями* є:

- ознайомлення з новими досягненнями в медичній галузі;
- вміння узагальнити отримані теоретичні та практичні знання з метою поєднання їх у своїй діяльності;
- надання долікарської медичної допомоги хворим при невідкладних станах;
- участь у диспансеризації населення дільниці;
- забезпечення профілактичної і санітарно-епідемічної роботи на дільниці (проведення щеплень, раннє виявлення ВІЛ-інфекції, туберкульозу, онкозахворювань та ін.);
- надання консультативної допомоги населенню з медико-соціальних і медико-психологічних питань;
- заповнення відповідних обліково-звітних статистичних форм;
- постійне підвищення свого кваліфікаційного рівня.

Відповідно до кваліфікаційних характеристик професій *слухачі повинні знати:*

- основи законодавства України з охорони здоров'я; нормативні документи, які регламентують діяльність органів і закладів охорони здоров'я;
- основну роль медсестринства у внутрішній медицині;
- методи діагностики у внутрішній медицині, підготовку пацієнтів до них та участь медсестри в їх проведенні;
- основні методи лікування внутрішніх хвороб і роль медсестри у виконанні призначень лікаря та ефективності лікування;
- загальні питання організації первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини, амбулаторно-поліклінічної та швидкої медичної допомоги;
- основні демографічні показники та показники здоров'я населення;
- анатомо-фізіологічні особливості жіночого організму, дітей різних вікових груп та осіб похилого віку;
- фізіологію вагітності, пологів і післяпологового періоду;
- діагностику та лікування гестозів I-II половини вагітності, післяпологових захворювань;
- сучасні засоби контрацепції;
- основи асептики й антисептики, методи передстерилізаційної обробки медичного інструментарію, його стерилізацію, підготовку до стерилізації перев'язувальних матеріалів;

- тактику дій медичного персоналу при підозрі у хворого особливо небезпечної інфекції;
- ведення обліково-звітної документації за розділами своєї роботи;
- основи медичної етики та деонтології;
- основи техніки безпеки й охорони праці;
- основи медичної інформатики;
- показники загального й біохімічного аналізів крові та сечі у здорових пацієнтів;
- методи обробки лабораторного посуду, обладнання та відпрацьованого матеріалу з метою профілактики внутрішньолaboratorного зараження
- основи десмургії та травматології;
- перелік обладнання сумки-укладки медичної сестри загальної практики - сімейної медицини;
- призначення хірургічного інструментарію;
- особливості медсестринського догляду за хворими в післяопераційному періоді;
- основи диспансеризації;
- основи профілактики виробничого та побутового травматизму;
- календар щеплень, правила їх проведення та протипоказання до них;
- методи та засоби формування здорового способу життя, участь у поширенні санітарно-гігієнічних знань серед населення;
- методи діагностики у внутрішній медицині, підготовка пацієнтів до них та участь медсестри в їх проведенні;
- основи фармакотерапії, засоби анестезії, дію найбільш поширених препаратів, шляхи їх введення;
- правила виписування, обліку, зберігання та видачі лікарських засобів;
- харчування дітей залежно від їх віку та захворювання;
- основи дієтотерапії;
- методи реабілітації: лікувальна фізкультура, масаж, фізіо- та бальнеотерапія;
- методи спостереження та догляду за пацієнтами. Суть опіки над пацієнтом.

Відповідно до професійно-кваліфікаційної характеристики медичні сестри повинні **вміти**:

- дати медсестринську оцінку стану пацієнта в клініці внутрішніх хвороб;
- проводити медсестринське обстеження пацієнта;
- готувати пацієнтів до діагностичних та лікувальних процедур;
- проводити реалізацію медсестринських втручань та їх корекцію;
- проводити профілактичні заходи щодо інфекційної безпеки пацієнта та медичної сестри;
- володіти прийомами серцево-легеневої реанімації;

- надавати першу медичну допомогу при травмах, кровотечах, опіках, колапсі, анафілактичному шоці, алергічних реакціях, обмороженні, ураженні електричним струмом;
- володіти технікою медсестринських маніпуляцій;
- забезпечити підготовку хворих до прийому лікаря;
- володіти навичками операційної сестри;
- підготовлювати пацієнтів до лабораторних та інструментальних досліджень;
- забезпечити належний догляд за хворими;
- брати активну участь у проведенні профілактики захворювань і диспансеризації населення дільниці;
- проводити санітарно-освітню роботу;
- визначити гостроту зору, закласти за повіку мазь, виміряти внутрішньоочний тиск;
- володіти технікою взяття мазків із зіву, носа;
- виконувати забір крові та сечі, вміти транспортувати і зберігати зібраний матеріал для досліджень;
- записати ЕКГ, провести спірометрію;
- виконати антропометричні виміри, оцінити фізичний і нервово-психічний розвиток дитини;
- навчити матір правил догляду за дитиною;
- комплектувати набори хірургічного інструментарію відповідно до виду операції;
- підготувати та стерилізувати шовний матеріал;
- накладати пов'язки й транспортні шини, робити перев'язки;
- освоїти апаратуру фізіотерапевтичного кабінету та кабінету функціональної діагностики;
- діагностувати вагітність, визначити її термін, здійснювати патронаж вагітних;
- забезпечити медсестринський догляд за важкими хворими і навчати їх само- та взаємодопомоги;
- вирішувати супутні проблеми та проблеми пацієнта;
- проводити кількісний і якісний аналіз своєї роботи;
- вираховувати основні якісні показники роботи з надання медичної допомоги населенню на дільниці;
- дотримуватися правил техніки безпеки, охорони праці в закладах охорони здоров'я.

Предметна (циклова) комісія має право вносити зміни до навчальної програми (15 %) залежно від організаційних і технічних можливостей, напрямів наукових досліджень, екологічних особливостей регіону, але відповідно до вимог кінцевих цілей.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
цикл удосконалення – 1 місяць (144 години)

№ з/п	Найменування розділів	Кількість годин			
		Загальний обсяг	Лекції	Навчальна практика під керівництвом викладача	Семінари
1	2	3	4	5	6
1.	Організація охорони здоров'я. Соціальна гігієна. Сімейна медицина	4	2	2	
2.	Первинна медико-санітарна допомога	4	2	2	
3.	Маркетинг і менеджмент у сімейній медицині	2	2		
4.	Основи практичної діяльності медичної сестри загальної медицини сімейної практики, медсестринський процес	4	2	2	
5.	Охорона здоров'я дітей	12	4	6	2
6.	Охорона здоров'я жінок і репродуктивне здоров'я	6	2	4	
7.	Медсестринство у внутрішній медицині	20	8	10	2
8.	Медсестринство в хірургії, травматології	8	2	6	
9.	Медсестринство в інфектології з основами епідеміології і санітарії. Інфекційна безпека, інфекційний контроль	10	4	6	
10.	Медсестринство в офтальмології	4	2	2	
11.	Медсестринство в оториноларингології	4	2	2	
12.	Медсестринство в неврологічних захворюваннях	4	2	2	
13.	Психосоматичні розлади та медсестринство в психічних захворюваннях	4	2	2	
14.	Медсестринство в дерматовенерології	4	2	2	
15.	Соціальна медицина. Медична і соціальна реабілітація. Догляд за хворими (загальний і спеціальний)	4	2	2	
16.	Фізіотерапія, ЛФК, масаж	4	2	2	
17.	Клінічна лабораторна діагностика	4	2	2	
18.	Валеологія. Санітарна освіта	2	2		
19.	Невідкладна медична допомога	16	10	6	
20.	Природне планування сім'ї	6	6		
21.	Медична психологія з основами біоетики	4	4		
22.	Основи медичної інформатики	6	2	4	
23.	Основи законодавства України про охорону здоров'я	2	2		
24.	Охорона праці та безпека життєдіяльності	4	2	2	
	Екзамен	2	2		
	ВСЬОГО:	144	74	66	4

Примітка. Години для семінарських занять слухачів за темами розподіляють предметні (циклові) методичні комісії навчальних закладів.

ЗМІСТ

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я. СОЦІАЛЬНА ГІГІЄНА. СІМЕЙНА МЕДИЦИНА

Лекція

Основні пріоритети організації охорони здоров'я. Нормативно-правові акти та програмні документи державної політики у цій сфері. Комплексна оцінка здоров'я населення. Демографія: зміст, цілі та завдання демографії. Захворюваність населення. Діяльність Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ).

Соціальна гігієна: мета, завдання та об'єкти дослідження соціальної гігієни. Методи дослідження. Організаційні форми, методи, принципи, види надання медичної допомоги різним категоріям і групам населення, її рівень, якість та ефективність. Стандарти якості медичної допомоги, її рівень, гарантований державою. Роль медсестри в реалізації цих завдань.

Визначення поняття "сімейна медицина".

Практичне заняття

Загальне поняття про захворюваність та основні джерела її вивчення. Показники захворюваності. Методи визначення рівня захворюваності.

2. ПЕРВИННА МЕДИКО-САНІТАРНА ДОПОМОГА

Лекція

ПМСД – вид медико-санітарної допомоги, що спрямований на комплексну організацію заходів з пропаганди здорового способу життя, профілактику захворювань і надання медичної допомоги населенню на дошпитальному етапі. ПМСД на засадах сімейної медицини.

Основна мета ПМСД – формування, збереження та зміцнення здорового населення, ефективна первинна і вторинна профілактика, лікування та медико-соціальна реабілітація хворих при найпоширеніших захворюваннях і травмах на дошпитальному етапі.

Завдання: надання своєчасної і кваліфікованої ПМСД населенню всіх вікових груп у гарантованих рівнях та обсягах медичних послуг, затверджених нормативів якості і сучасних медичних технологій, що забезпечують високу медичну й соціальну ефективність. Основними принципами роботи ПМСД є збереження та зміцнення здоров'я, працездатності і творчого довголіття населення на закріпленій адміністративній території шляхом надання різнобічної інтегрованої медичної допомоги.

Практичне заняття

Здійснення моніторингу стану здоров'я населення на закріпленій територіальній дільниці, сприяння усуненню чинників ризику виникнення захворювань, травм і отруєнь, виявлення захворювань шляхом участі сімейної медсестри в проведенні скринінгових профілактичних обстежень. Планування обстеження пацієнтів (вимірювання артеріального тиску, пальпація молочних залоз, забір вмісту каналу шийки матки для цитологічного дослідження, аналіз крові та сечі, визначення гостроти зору, слуху і рівня внутрішньочерепного тиску, проведення туберкулінових проб, організація флюорографії, мамографії) та інші методи оцінювання стану органів і систем.

3. МАРКЕТИНГ І МЕНЕДЖМЕНТ У СІМЕЙНІЙ МЕДИЦИНІ

Лекція

Стан і перспективи впровадження сімейної медицини в Україні.

Державні соціальні нормативи за спеціальністю “Загальна практика – сімейна медицина”.

Планування науково-інноваційної роботи, корекція планів і техніка їх виконання, вивчення досвіду та поширення інноваційних напрацювань у лікувально-профілактичних закладах.

Підбиття підсумків: звіти, методологічні матеріали тощо. Організація проведення науково-практичних конференцій, навчально-методичних семінарів. Розвиток принципів керованості медичної допомоги для населення, сімейно-територіальних дільниць. Запровадження принципів стандартизації медичної допомоги в практиці роботи фахівців сімейної медицини.

4. ОСНОВИ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ ЗАГАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ – СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ. МЕДСЕСТРИНСЬКИЙ ПРОЦЕС

Лекція

Етичний кодекс медичної сестри України. Людські потреби як основа медсестринських моделей. Оцінка потреб людини і необхідних ресурсів для медсестринського догляду. Медсестринське обстеження, медсестринська діагностика. Планування медсестринських втручань. Реалізація плану медсестринських втручань. Оцінювання результатів медсестринських втручань та їх корекція. Положення та функціональні обов'язки медичної сестри загальної практики – сімейної медицини.

Практичне заняття

Зміст, перелік і структура документації та нормативних документів для проведення заходів із загальної диспансеризації населення дільниці (перелік осіб, списки пацієнтів для першочергових медоглядів, складання плану профілактичних щеплень і санітарно-освітньої роботи).

5. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ

5.1. Комплексна оцінка здоров'я дітей, моніторинг здоров'я і розвитку (фізичного, психічного)

Лекція

Основні періоди дитинства та їх характеристика. Анатомо-фізіологічні особливості дитячого віку. Особливості новонародженої дитини. Ознаки доношеності. Критерії зрілості новонародженої дитини. Поняття про функціональну та морфологічну незрілість. Перехідні фізіологічні стани новонароджених. Догляд за новонародженими на дільниці. Особливості будови шкіри, функції шкіри. Кістково-м'язова система, особливості будови та терміни дозрівання. Дихальна система, особливості будови та функції різних відділів. Серцево-судинна система, особливості будови серця та кровоносних судин. Пульс та артеріальний тиск залежно від віку. Травна система, особливості будови та функції. Нервова система, особливості будови та функції. Сечовивідна система, особливості будови та функції. Моніторинг здоров'я і розвитку дітей (фізичного, психічного).

Вигодовування дітей раннього віку. Особливості харчування здорових і хворих дітей.

Практичне заняття

Знайомство з таблицями для визначення фізичного розвитку. Розподіл дітей на групи фізичного розвитку. Проведення та оцінка антропометричних вимірів. Нервово-психічний розвиток дитини в різні періоди. Організація роботи кабінетів, амбулаторій, відділень сімейної медицини: кабінет сімейного лікаря, кабінет профілактичних щеплень, кабінет здорової дитини. Основна медична документація на дільниці. Функціональні обов'язки медичної сестри кабінету здорової дитини. Просвітницька робота з питань виховання здорової дитини, забезпечення її нормального фізичного та психічного розвитку. Допомога лікареві під час проведення оглядів і лікувальних маніпуляцій. Визначення різними методами в різних вікових групах кількості їжі на добу. Розрахунок харчування за основними харчовими інгредієнтами та енергетичною цінністю їжі. Особливості харчування хворих дітей з анемією, целиакією та синдромом лактозної недостатності.

5.2. Захворювання внутрішніх органів у дітей. Невідкладні стани в педіатрії. Активна імунізація. Диспансеризація дітей

Лекція

Хвороби органів дихання: гострі респіраторні інфекції, гострий і хронічний бронхіт, пневмонії у дітей. Бронхіальна астма. Етіологія, клініка, лікування, профілактика. Особливості догляду в умовах дільниці.

Природжені вади серця і судин. Профілактика природжених вад. Ревматизм. Етіологія, клініка, лікування та профілактика в умовах дільниці.

Захворювання органів травлення у дітей. Функціональні розлади травлення, гастрити, виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки. Етіологія, клініка, лікування, профілактика. Гельмінтози та їх профілактика.

Захворювання крові у дітей. Анемії. Класифікація, клініка, лікування, профілактика.

Захворювання сечових органів: пієлонефрити, гломерулонефрити. Етіологія, клініка, лікування, профілактика.

Гіпертермічний синдром. Судомний синдром. Гостра судинна недостатність. Види колапсів. Анафілактичний шок. Астматичний стан. Стенозуючий ларинготрахеїт. Невідкладна допомога на дільниці та в умовах поліклініки. Залежні та незалежні медсестринські втручання при невідкладних станах у дітей.

Значення специфічної профілактики інфекційних захворювань. Календар профілактичних щеплень. Організація профілактичних щеплень. Умови та порядок проведення профілактичних щеплень. Протипоказання до профілактичних щеплень. Неприятливі події після імунізації.

Правила диспансеризації дітей з гострими та хронічними захворюваннями.

Практичні заняття

Огляд хворих дітей і клінічний аналіз історій хвороб дітей з різними захворюваннями внутрішніх органів. Оцінка стану дитини. Особливості догляду за дітьми із захворюваннями органів дихання. Ознайомлення з основами дієтотерапії дітей із захворюваннями органів травлення. Ознайомлення з методами інструментальної та лабораторної діагностики. Диспансеризація хворих на дільниці. Дегельмінтизація на дільниці. Проведення санітарно-освітньої роботи з дітьми та батьками. Розгляд ситуаційних задач.

Організація кутка невідкладної допомоги в процедурному кабінеті. Розв'язування ситуаційних задач. Розробка плану надання допомоги та догляду за дитиною при різних невідкладних станах.

Знайомство з роботою кабінету профілактичних щеплень, складання плану профілактичних щеплень на дільниці. Правила зберігання вакцин та техніка проведення щеплень. Регламентна документація. Заходи диспансеризації дитячого населення, визначення контингенту населення, які підлягають диспансерному спостереженню. Нагляд за диспансерними хворими. Заповнення “контрольної карти диспансерного спостереження” (форма № 030/у).

6. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я ЖІНКИ ТА РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я

6.1. Фізіологічне акушерство. Фізіологія вагітності, пологів і післяпологового періоду. Кровотечі. Пологовий травматизм

Лекція

Анатомія та фізіологія статевих органів. Менструальний цикл і його розлади. Особливості менструального циклу при гінекологічній та екстрагенітальній патології. Новоутвори жіночих статевих органів. Державні програми профілактики раку молочної залози та шийки матки. Доброякісні гінекологічні захворювання, зокрема синдром полікістозних яєчників (СПКЯ), фіброміома матки, ендометріоз: етіологія, діагностика, сучасні методи лікування. Антенатальна охорона здоров'я плода і перинатальна патологія. Фізіологічне акушерство. Перинатальна медицина і медицина плода. Профілактика невиношування вагітності. Особливості ведення вагітних з екстрагенітальною патологією. Фізіологія вагітності, пологів і післяпологового періоду. Фізіологія і ведення лактації та грудного вигодовування.

Кровотечі в акушерсько-гінекологічній практиці, пологовий травматизм. Запальні та септичні стани в акушерстві та гінекології.

Практичні заняття

Робота в жіночій консультації. Заходи з антенатальної охорони плода в жіночій консультації. Профілактика акушерської і перинатальної патології. Вивчення факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, які сприяють виникненню перинатальної патології. Знайомство з роботою медико-генетичної консультації. Ознайомлення зі списком препаратів, які мають тератогенну дію. Виконання тестів на вагітність, ультрасонографічне обстеження вагітних у різних термінах, визначення терміну вагітності, акушерське дослідження (зовнішнє та внутрішнє), вимірювання тазу, аускультція серцебиття плода. Відпрацювання алгоритму дій в ургентних акушерських ситуаціях.

Приготування вагітних та їх сімей до пологів і грудного вигодовування. Ведення вагітних із соматичними захворюваннями. Ведення фізіологічних пологів поза стаціонаром в ургентних ситуаціях.

Огляд у дзеркалах, взяття мазка для бактеріоскопічного дослідження. Огляд статевих органів і молочних залоз.

Акушерське обстеження, вислуховування серцебиття плода. Диференціальна діагностика причин акушерських кровотеч. Гіпотонічна кровотеча після пологів. Огляд пологових шляхів. Відпрацювання алгоритму дій у разі виникнення акушерської кровотечі.

7. МЕДСЕСТРИНСТВО У ВНУТРІШНІЙ МЕДИЦИНІ

7.1. Захворювання внутрішніх органів

Лекції

Етіологія, клініка, основні принципи лікування внутрішніх органів.

Органи дихання: ХОЗЛ, бронхіальна астма, пневмонія, плеврит сухий та ексудативний, абсцес легенів, емфізема легенів, пневмосклероз, туберкульоз легенів. Медсестринський процес при захворюванні органів дихання.

Органи кровообігу: гіпертонічна хвороба, атеросклероз, ІХС (стенокардія, ІМ), гостра судинна недостатність, гостра та хронічна серцева недостатність, ревматизм, ендокардит, міокардит, перикардит і вади серця. Медсестринський процес при захворюванні серцево-судинної системи.

Органи травлення: гастрити, виразкова хвороба, дуоденіт, ентероколіт, дисбактеріоз, рак стравоходу, шлунка та кишечника. Медсестринський процес при захворюванні органів травлення.

Хвороби печінки, жовчовивідних проток і підшлункової залози: хронічний холецистит, хронічний гепатит, цироз печінки, ЖКХ, хронічний панкреатит, рак печінки та підшлункової залози. Медсестринський процес при цих захворюваннях.

Хвороби нирок та сечовивідних шляхів: гострий і хронічний гломерулонефрит, гострий і хронічний пієлонефрит, НКХ, гостра та хронічна ниркова недостатність, рак нирок і сечового міхура. Медсестринський процес при захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів.

Професійні захворювання: пневмоконіози, вібраційна хвороба, отруєння. Медсестринський процес при цих захворюваннях.

Захворювання суглобів і сполучної тканини: системний червоний вовчак, системна склеродермія, вузликовий періартеріт, дерматоміозит, ревматоїдний артрит, поліостеоартроз. Медсестринський процес при захворюваннях суглобів і сполучної тканини.

Гострі алергічні захворювання: поліноми, контактний алергічний дерматит, гостра кропив'янка, набряк Квінке, сироваткова хвороба, поняття про алергії та алергічні реакції, поняття про імунологічні механізми розвитку алергічних реакцій (I-й, II-й, III-й та IV-й типи). Медсестринський процес та невідкладна допомога при основних алергічних захворюваннях.

Захворювання крові: анемії, гемобластоз. Медсестринський процес при анемії, гострому мієлоїдному та лімфоїдному лейкозі, хронічному мієлолейкозі, справжній поліцитемії, ідіоматичному мієлофіброзі, есенціальній тромбоцитемії та лімфопроліферативних процесах.

Захворювання ендокринної системи й обміну речовин: дифузне тиреотоксичне воло; ендемічне воло, гіпотиреоз, мікседема. Медсестринський процес при хворобах щитоподібної залози. Цукровий діабет, ожиріння. Медсестринський процес при цих захворюваннях.

Практичні заняття

Підготовка пацієнтів до обстежень із захворюваннями внутрішніх органів та участь медсестри в інструментальних і функціональних методах обстежень:

- рентгеноскопія, рентгенографія, бронхоскопія, спірографія, пневмотахометрія; техніка забору й транспортування харкотиння;
- запис ЕКГ, ехокардіографія, холтерівське моніторування;
- рентгенологічне дослідження шлунка та кишечника, дуоденальне зондування, ФГДС, рН-метрія, колоноскопія, УЗД печінки, жовчовивідних шляхів і підшлункової залози; оглядова рентгенографія, ультразвукова доплерографія нирок, катетеризація сечового міхура, цистоскопія, хромоцистоскопія.

Визначення рівня глюкози в крові глюкометром, цукру в добовій сечі, ацетону в сечі. Надання невідкладної допомоги при гіперглікемічній і гіпоглікемічній комі. Принципи інсулінотерапії.

Проведення санітарно-просвітницької роботи медсестрами сімейної медицини при захворюваннях внутрішніх органів. Вивчення пацієнтами та членами їх родин основ догляду та самодогляду при різних терапевтичних захворюваннях.

7.2. Диспансеризація. Профілактика та раннє виявлення основних захворювань внутрішніх органів

Лекція

Диспансеризація. Диспансерні групи. Виявлення початкової стадії хвороби, своєчасне застосування лікувально-профілактичних заходів, попередження ускладнень та інвалідизації, систематичне вивчення умов праці й відпочинку, проведення заходів медичної та соціальної профілактики захворювань.

Практичне заняття

Участь у проведенні профілактичних оглядів, вимірювання артеріального та внутрішньоочного тиску, гостроти зору і слуху, визначення вентиляційної здатності легенів, проведення антропометричних вимірювань та інших обстежень.

Визначення диспансерних груп. Заповнювання форми №30/о.

8. МЕДСЕСТРИНСТВО В ХІРУРГІЇ, ТРАВМАТОЛОГІЇ

8.1. Хірургічні захворювання та ушкодження черевної порожнини. Хвороби периферичних судин. Мала амбулаторна хірургія

Лекція

Причини хірургічних захворювань.

Клініка та діагностика “гострого живота”, шлунково-кишкових кровотеч.

Хірургічні хвороби печінки, жовчного міхура та підшлункової залози. Лапароскопічні та малоінвазивні технології в хірургії.

Хірургічні захворювання судин нижніх кінцівок (облітеруючий атеросклероз, облітеруючий ендартеріїт, варикозне розширення вен, тромбофлебіт, гангрена). Синдром венозної недостатності нижніх кінцівок.

Аденома передміхурової залози. Сечокам'яна хвороба, гострі стани. Клінічні прояви. Медсестринський процес у хірургічних захворюваннях.

Практичні заняття

Пальпація живота, клініка “гострого живота”, діагностика, лікування. Догляд за хворими з пахвинною килою.

Підготовка хворого до проведення УЗД печінки, жовчного міхура і сечовидільної системи (наявність конкрементів), лапароскопічні та малоінвазивні технології. Надання невідкладної медичної допомоги хворим при нирковій кольці та гострій нирковій недостатності (анурії).

Підготовка пацієнта до проведення пальцевого обстеження прямої кишки і ректороманоскопії та участь медсестри в їх проведенні.

Первинна хірургічна обробка ран. Робота в перев'язочній, участь у перев'язках. Відпрацювання техніки тимчасової зупинки кровотеч (правила накладання джгута, стискаючої пов'язки, пальцевого притискання великих судин і т.п.). Кінцева зупинка кровотеч. Робота в перев'язочній та операційній. Медсестринський догляд за хворими. Відпрацювання технічних навичок з надання першої допомоги (накладання пов'язок і тимчасової іммобілізації, застосування холоду, знеболювальних, медикаментозних та фізіотерапевтичних методів лікування і т.п.). Накладання транспортних шин, асептичних пов'язок при відкритих переломах. Надання першої медичної допомоги і транспортування хворих з травмами черепа, грудної клітки, таза, кінцівок до стаціонару.

Медсестринський догляд за хворими після хірургічних втручань.

9. МЕДСЕСТРИНСТВО В ІНФЕКТОЛОГІЇ З ОСНОВАМИ ЕПІДЕМІОЛОГІЇ І САНІТАРІЇ. ІНФЕКЦІЙНА БЕЗПЕКА, ІНФЕКЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ

9.1. Епідеміологія та профілактика інфекційних захворювань.

Епідеміологічна ситуація в Україні, регіоні

Лекція

Епідеміологічна ситуація в Україні, регіоні. Епідеміологічний процес, його ланки. Поняття про джерело інфекції, їх значення, механізми зараження. Значення чинників передачі у поширенні інфекції. Класифікація інфекційних захворювань. Основи профілактики інфекційних хвороб. Протиепідемічний режим в осередку (заклучна й осередкова дезінфекція).

Кишкові інфекції.

Класифікація кишкових інфекцій (бактеріальні, вірусні). Основні симптоми інтоксикації, зневоднення, знесолення, нейротоксикозу. Діагностика. Лікування. Профілактика. Медсестринський процес при кишкових інфекціях.

Гострі кишкові (бактеріальні) інфекції. Черевний тиф. Шигельоз. Сальмонельоз. Холера. Харчові токсикоінфекції (ботулізм). Холера.

Етіологія. Збудники, їх властивості. Епідеміологія. Клініка. Основні симптоми. Ускладнення. Методи специфічної лабораторної діагностики черевного тифу в ранньому періоді (гемокультура), бактеріологічні дослідження (копро-, уринокультура). Особливості гемограми хворих на кишкові інфекції.

Ботулізм. Етіологія. Епідеміологія. Ранні симптоми порушення зору, бульбарні розлади, ураження ЦНС. Значення своєчасної госпіталізації. Ускладнення. Принципи серотерапії.

Холера. Характеристика холери як особливо небезпечної хвороби. Етіологія. Роль вібриона Ель-Тор в етіології сучасної холери. Епідеміологія. Клінічний перебіг різних форм холери, їх основні симптоми. Дії медсестри під час виявлення хворого на холеру. Екстрена профілактика холери. Принципи лікування.

Гострі кишкові інфекції вірусної етіології: рота-, норо-, ентеровірусні. Вірусні гепатити А і Е. Поліомієліт.

Етіологія. Епідеміологія. Основні симптоми вірусних діарей, діагностика.

Характеристика вірусних гепатитів. Жовтяничні та безжовтяничні форми гепатитів. Симптоми переджовтяничного періоду і в розпалі хвороби. Прогноз. Наслідки.

Клінічні форми поліомієліту (інапарантні, абортівні, паралітичні). Основні симптоми, діагностика, значення профілактичних щеплень у профілактиці хвороби. Медсестринський процес при таких захворюваннях.

Практичні заняття

Огляд хворих, виявлення основних клінічних симптомів. Оцінка характеру випорожнень. Правила взяття матеріалу від хворого для лабораторних досліджень (копрологічне та бактеріологічні дослідження – гемокультура, копрокультура, уринокультура, білікультура).

Сучасні методи діагностики, імунохроматографічний метод (експрес-діагностика) вірусних діарей, ІФА. Принципи лікування (значення регідrataційної терапії – введення сольових розчинів, принципи регідrataції), роль режиму і значення дієтотерапії, профілактика. Протиботулінічна сироватка, її типи, правила введення. Особливості медсестринського догляду за хворими на кишкову інфекцію.

9.2. Інфекції дихальних шляхів

Лекція

Грип. ГРВІ. Етіологія. Герпетичні вірусні інфекції. Епідеміологія. Сучасний стан питання про виникнення епідемій і пандемій. Клінічні симптоми. Ускладнення. Лабораторна діагностика (серологічні методи діагностики – ІФА). Експрес-діагностика (імунохроматографічний метод). Принципи лікування. Показання до госпіталізації. Профілактичні заходи у вогнищі. Вакцинація. Медсестринський процес при інфекціях дихальних шляхів.

Дифтерія. Гострі тонзиліти (ангіни). Менінгококова інфекція.

Етіологія. Епідеміологія. Класифікація клінічних форм. Основні клінічні симптоми. Ускладнення. Сучасні методи діагностики. Профілактика і протиепідемічні заходи.

Медсестринський процес при інфекціях дихальних шляхів.

Практичні заняття

Огляд хворих з метою виявлення основних клінічних симптомів. Ознайомлення з методикою отримання змиву з носової частини горла і взяття мазків-відбитків для імунохроматографічного аналізу (експрес-діагностика грипу). Особливості взяття і посіву матеріалу з носоглотки на менінгокок. Ознайомлення з етіотропною, патогенетичною та симптоматичною терапією, правила і методи введення антибіотиків. Диспансерне спостереження за реконвалесцентами дифтерії. Лікувально-профілактичні заходи у вогнищі.

“Дитячі” інфекції у дорослих (кір, краснуха, паротит, кашлюк). Особливості перебігу. Характеристика висипань. Терміни ізоляції і карантину. Профілактичні заходи в осередку. Особливості медсестринського догляду за хворими на інфекції дихальних шляхів.

9.3. Кров'яні інфекції із парентеральним (вірусні гепатити В, С, ВІЛ/СНІД) та трансмісивним механізмом передачі

Лекції

Вірусні гепатити В, С, D. ВІЛ-інфекція (СНІД). Основи етіології, епідеміології. Характеристика всіх можливих шляхів передачі збудника (парентеральний, артіфіціальний, статевий тощо). Інкубаційний період. Клінічні прояви різних періодів хвороби. Особливості перебігу. Ускладнення. Прогноз. Наслідки. Серологічні методи дослідження і маркери гепатитів. Принципи лікування. Диспансерне спостереження за реконвалесцентами. Профілактика. Медсестринський процес при захворюваннях із трансмісивним механізмом передачі збудника інфекції.

Захворювання, спричинені найпростішими: малярія, лейшманіози.

Спірохетози: хвороба Лайма, епідемічний поворотний тиф.
Етіологія, епідеміологія. Основні клінічні симптоми. Діагностика.
Ускладнення. Принципи лікування. Профілактика.
Рикетсіози: епідемічний висипний тиф, хвороба Бріла. Хламідіози.
Етіологія, епідеміологія. Основні клінічні симптоми. Діагностика.
Профілактика.
Арбовірусні захворювання: арбовірусні енцефаліти, кліщовий енцефаліт.
Етіологія. Епідеміологія. Клінічні симптоми. Діагностика. Профілактика.
Хвороба Ебола. Етіологія. Епідеміологія. Основні клінічні симптоми.
Діагностика. Профілактика.
Особливо небезпечні хвороби (чума, туляремія, сибірка).
Характеристика захворювань. Етіологія. Епідеміологія. Клініка.
Ускладнення. Наслідки захворювання. Лабораторна діагностика. Лікування.
Профілактичні та дезінфекційні заходи у вогнищі інфекції. Медсестринський процес при кров'яних інфекціях.

Практичні заняття

Організація заходів у випадку карантинної інфекції. Ознайомлення з методами лабораторної діагностики і принципами лікування хворих, демонстрація протичумного костюма. Опрацювання рекомендацій щодо орієнтації поведінки медичних працівників у випадках підозри на карантинні інфекції.
Лікувально-профілактичні заходи у вогнищі інфекції. Робота в протичумному костюмі. Особливості медсестринського догляду за хворими на трансмісивні інфекції.

9.4. Інфекції зовнішніх покривів

Лекція

Бешиха. Сказ. Правець.
Етіологія. Епідеміологія. Клінічні симптоми. Діагностика. Лікування.
Профілактичні заходи. Медсестринський процес при інфекціях зовнішніх покривів.

9.5. Інфекційна безпека, інфекційний контроль Санітарно-протиепідемічний режим у закладах охорони здоров'я

Лекція

Чинні накази та нормативні документи, які регламентують дотримання вимог санітарно-епідемічного режиму в закладах охорони здоров'я.
Види, засоби та методи дезінфекційних заходів. Стерилізація. Контроль якості передстерилізаційного очищення та стерилізації. Обробка рук, дезінфекція.

Актуальні питання профілактики внутрішньо-лікарняних інфекцій

Лекції

Внутрішньо-лікарняні інфекції та їх актуальність на сучасному етапі.

Способи передачі інфекції. Профілактичні заходи, спрямовані на попередження виникнення внутрішньо-лікарняні інфекцій.

Порядок проведення екстреної постконтактної профілактики при виконанні професійних обов'язків.

10. МЕДСЕСТРИНСТВО В ОФТАЛЬМОЛОГІЇ

10.1. Профілактика та діагностика очних хвороб. Догляд за хворими

Лекція

Профілактика та діагностика очних хвороб у дітей, підлітків і дорослих. Профілактика очного травматизму та невідкладна допомога.

Медсестринський процес у хворих з офтальмологічною патологією.

Практичне заняття

Проведення зовнішнього огляду, визначення гостроти та поля зору, внутрішньоочного тиску. Накладання біокулярної пов'язки. Визначення кольорової чутливості очей.

Промивання медичною сестрою кон'юнктивальної порожнини, інстиляції очних крапель, закладання мазі за повіки. Медсестринський догляд за хворими з офтальмологічною патологією.

11. МЕДСЕСТРИНСТВО В ОТОЛАРИНГОЛОГІЇ

11.1. Роль медичної сестри в процесі огляду, профілактики, лікування та догляду отоларингологічних хворих

Лекція

Діагностика гострих невідкладних станів у дітей і дорослих (сторонні тіла бронхів, несправжній круп, сторонні тіла вуха, горла, носа, риногенні та отогенні ускладнення).

Профілактика та діагностика гострих ЛОР-патологій.

Навики огляду ЛОР-органів. Ознайомлення з фізіотерапевтичними процедурами при хворобах ЛОР-органів.

Респіраторний алергоз і його діагностика. Диференціальна діагностика вірусних та інфекційних ангінів. Кандидомікоз і отомікоз. Ототоксична дія антибіотиків. Медсестринський процес при захворюваннях ЛОР-органів.

Практичне заняття

Огляд вуха та привушної ділянки, пальпація та перкусія соскоподібних паростків, отоскопія, промивання зовнішнього слухового проходу, введення турунд, просякнутих ліками, змащування зовнішнього слухового проходу, закрапування в порожнину носа, зрошення порожнини рота й інші. Надання невідкладної допомоги при носових кровотечах та сторонніх тілах ЛОР-органів, накладання спеціальних пов'язок.

Визначення гостроти слуху (аудіографія). Медсестринський догляд при ЛОР-патології.

12. МЕДСЕСТРИНСТВО В НЕВРОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ

12.1. Основні принципи обстеження, діагностики та лікування хворих неврологічного профілю. Медсестринський догляд за хворими неврологічного профілю

Лекція

Дослідження хворих з патологією нервової системи. Захворювання периферичної нервової системи.

Судинні хвороби головного мозку. Медсестринський процес в захворюваннях нервової системи.

Практичне заняття

Відпрацювання навичок візуального та інструментального методу обстеження хворих. Медсестринський догляд за хворими з патологією периферичної нервової системи (неврити, невралгії, остеохондрози).

Критерії ступенів важкості та ускладнень при ураженнях різних ділянок мозку. Вміння доглядати за хворими зі судинними захворюваннями головного мозку в стані свідомості та без неї.

13. ПСИХОСОМАТИЧНІ РОЗЛАДИ. МЕДСЕСТРИНСТВО В ПСИХІЧНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ

13.1. Основні види психічних захворювань. Психосоматичний стан людини при різних захворюваннях

Лекція

Методи оцінки психічного здоров'я. Основні види психічних захворювань.

Участь сімейних медсестер у диспансеризації психічних хворих та догляд за ними в домашніх і амбулаторних умовах. Пограничні та суїцидальні стани. Надання невідкладної допомоги психічним хворим. Психосоматичний стан людини при різних захворюваннях. Корекція психологічного мікроклімату в сім'ї. Медсестринський процес при психічних захворюваннях.

Практичне заняття

Особливості медсестринського догляду за хворими на психічні захворювання. Складання плану санпросвітрової роботи з родинами, в яких є такі хворі. Вивчення членами сім'ї основ догляду та самогляду за психічним хворим.

14. МЕДСЕСТРИНСТВО В ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ

14.1. Хвороби шкіри та її придатків

Лекція

Основні захворювання шкіри. Нейродерміт. Алергічний дерматит. Педикульоз. Короста. Діагностика. Лікування. Мікробні ураження шкіри. Токсикодермія, піодермія. Грибкові ураження шкіри. Псоріаз. Роль профілактичних оглядів шкірних покривів для виявлення меланоми та інших шкірних захворювань на ранній стадії. Медсестринський процес при захворюваннях шкіри та її придатків.

Практичне заняття

Огляд шкірних покривів, визначення дермографізму, біопсія шкіри, взяття матеріалу для мікологічного та бактеріологічного досліджень. Застосування засобів зовнішньої терапії. Медсестринський догляд за пацієнтами з хворобами шкіри та її придатків.

15. СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА. МЕДИЧНА ТА СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ. ДОГЛЯД ЗА ХВОРИМИ (ЗАГАЛЬНИЙ І СПЕЦІАЛЬНИЙ)

15.1. Соціальна та медична реабілітація пацієнтів із різними захворюваннями. Відновне лікування та реабілітація пацієнтів у геріатрії

Лекція

Основні засади реабілітації в Україні. Початок реабілітації. Безперервність реабілітації. Комплексний підхід до планування реабілітаційних заходів. Індивідуальність реабілітаційних заходів. Повернення інвалідів до трудової діяльності. Старіння. Основні анатомічні і функціональні зміни організму людини похилого віку та їх вплив на здоров'я. Геронтологія. Геріатрія. Медсестринський процес в геріатрії та геронтології.

Практичне заняття

Ознайомлення сімейної медсестри з реабілітаційними листами пацієнтів, їх планування та виконання.

Супроводжування пацієнта сімейною медичною сестрою на всіх етапах реабілітаційного процесу.

Особливості догляду хворих похилого та старечого віку при змінах в опорно-руховому апараті, шлунково-кишковому тракті, нервовій системі тощо. Основні завдання й обов'язки сімейної медичної сестри під час вивчення членами сім'ї основ догляду та самогляду за родичами похилого або старечого віку.

16. ФІЗІОТЕРАПІЯ, ЛФК, МАСАЖ

16.1. Основи фізіотерапії, лікувальної фізичної культури, масажу

Лекція

Організація роботи ФТВ. Види фізіотерапевтичних процедур (електросвітлолікування, водолікування, теплолікування, аерозольотерапія, ультразвукова терапія). Техніка і методики відпуску фізіотерапевтичних процедур. Показання та протипоказання до застосування фізіотерапевтичних процедур, ЛФК, лікувального масажу.

Практичне заняття

Опрацювання методів проведення фізіотерапевтичних процедур, ЛФК, масажу при різних захворюваннях. Техніка безпеки та правила користування високочастотною й низькочастотною фізіотерапевтичною апаратурою.

17. КЛІНІЧНА ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА

17.1. Лабораторні методи дослідження. Інтерпретація лабораторних показників

Лекція

Зміст предмету. Мета його вивчення. Вимоги до роботи в клініко-діагностичних лабораторіях. Значення клініко-діагностичних досліджень у загальному комплексі обстеження хворих. Підготовка хворого до забору матеріалу, його зберігання і доставка в лабораторію.

Загальні відомості про склад крові та кровотворення. Забір крові на різні діагностичні дослідження. Еритропоез. Гематологічна характеристика анемій. Основні клінічні показники системи крові.

Лейкопоез. Порушення лейкопоезу: лейкопенії, лейкоцитози. Лейкози. Лейкоцитарна формула. Типові зміни при захворюваннях внутрішніх органів.

Діагностичне значення аналізу сечі: визначення питомої ваги білка, глюкози, кетонів, білірубіну. Мікроскопія осаду сечі. Методи дослідження сечі. Дослідження рідини із плевральної порожнини: трансудату і ексудату. Правила забору матеріалу та доставка в лабораторію.

Клінічне значення дослідження харкотиння. Правила забору матеріалу.

Клінічне значення дослідження шлункового соку та дуоденального вмісту. Загальні відомості про анатомію та функції органів шлунково-кишкового тракту. Техніка забору біоматеріалу для клінічного аналізу. Клінічне значення діагностики гельмінтозів. Експрес-методи лабораторних досліджень.

Практичне заняття

Матеріальне забезпечення для проведення клінічного дослідження крові. Показники, що входять до загального аналізу крові та їх величини в нормі. Правила забору крові для загального аналізу. Визначення вмісту гемоглобіну, підрахунок кількості еритроцитів і лейкоцитів. Гематологічна характеристика анемії.

Вивчення загальних властивостей сечі. Проведення хімічного дослідження сечі. Визначення білка, глюкози, кетонів, білірубіну. Дослідження сечового осаду. Дослідження сечі експрес-методом: визначення Ph, білка, глюкози, ацетону, білірубіну, еритроцитів.

Оцінка загальних властивостей харкотиння. Виготовлення мазків для мікроскопічного дослідження. Характеристика наявних елементів у харкотинні. Техніка забору шлункового соку та дуоденального вмісту. Методи дослідження секреторної функції шлунка. Аналіз дуоденального вмісту. Дослідження ексудатів та трансудатів.

18. ВАЛЕОЛОГІЯ. САНІТАРНА ОСВІТА

18.1. Медична валеологія та громадське медсестринство

Лекція

Валеологія. Мета та завдання. Форми і методи санітарно-освітньої роботи.

Знання про негативні фактори впливу на організм (алкоголю, тютюну тощо). Роль і відповідальність батьків за формування здорового способу життя дітей.

19. НЕВІДКЛАДНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА

19. 1. Принципи і порядок надання невідкладної медичної допомоги на догоспітальному етапі

Лекція

Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану постраждалого.

Характеристика термінальних станів. Основні принципи реанімаційних заходів при порушенні дихання та кровообігу.

Надання домедичної допомоги постраждалим при несприятливих зовнішніх факторах навколишнього середовища (термічна та холодова травма, утоплення, удушення, електротравма).

Травми. Відкриті та закриті пошкодження. Вогнепальна рана.

Мінно-вибухові та осколкові ушкодження.

Черепно-мозкова травма. Травми грудної клітки (пневмоторакс). Травма хребта. Травматичний шок. Шкала Глазго. Політравма, комбінована травма.

Ознаки відкритих і закритих переломів. Краш – синдром. Алгоритм невідкладної допомоги.

Синдром «гострого живота». Алгоритм невідкладної медичної допомоги.

Гостра судинна недостатність: непритомність колапс, шок. Стенокардія. Гострий інфаркт міокарду. Клінічний перебіг та атипові форми.

Гіпертензивні кризи (I і II типу). Клінічні прояви. Гострі порушення мозкового кровообігу.

Діагностика ком при цукровому діабеті (гіпо- та гіперглікемічна коми). Алгоритм надання невідкладної допомоги.

Алгоритм надання невідкладної допомоги при отруєнні невідомою речовиною.

Загальні принципи надання невідкладної допомоги при гострих отруєннях, укусах тварин та комах.

Алгоритм надання невідкладної допомоги при укусах.

Алгоритм надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці.

Організація і порядок надання медичної допомоги цивільному населенню та військовим в зоні збройних конфліктів.

Початковий алгоритм дій при наданні невідкладної допомоги в зоні вогневого контакту (TCCC – Tactical Combat Casualty Care).

Ураження бойовими отруйними речовинами. Заходи колективної та індивідуальної безпеки при наданні домедичної допомоги.

Практичні заняття

Основні принципи реанімаційних заходів при порушенні дихання та кровообігу у дорослих (ланцюг виживання) на догоспітальному етапі

Алгоритм базової серцево-легеневої реанімації (BLS).

Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі.

Проведення первинного та вторинного огляду постраждалого.

Гостра кровотеча. Невідкладна допомога при зовнішній та внутрішній кровотечі. Методи тимчасової зупинки кровотечі. Правила накладання кровоспинного джгута (джгут САТ Turniquet, джгут Есмарха).

Принципи медичного сортування при масових ураженнях (START).

Дорожньо-транспортна пригода. Алгоритм допомоги.

Транспортна іммобілізація.

20. ПРИРОДНЕ ПЛАНУВАННЯ СІМ'Ї

20.1. Біологічні основи репродуктивної здатності жінки та чоловіка

Лекція

Анатомія та фізіологія чоловічої статеві сфери. Особливості статевого дозрівання чоловіків. Гормональна регуляція чоловічої плідності. Анатомія та фізіологія жіночої статеві сфери. Особливості статевого дозрівання дівчат. Гормональна регуляція менструального циклу. Тривалість репродуктивного періоду у жінок. Відмінність чоловічої та жіночої плідності.

Запліднення, імплантація, вагітність.

Надійність існуючих методів планування сім'ї та критерії їх відбору.

Короткий аналіз існуючих методів контрацепції.

Штучне переривання вагітності. Соціальні, медичні та релігійні аспекти проблеми.

Основні показники репродуктивного здоров'я.

20.2. Природні методи діагностики плідності

Лекції

Історія природних методів планування сім'ї. Календарний метод (метод Кнауса-Огіно), метод спостереження за цервікальним слизом (метод Біллігса), температурний метод (метод Дюрінга). Симптомтермальні методи планування сім'ї. Різновиди симптомтермальних методів планування сім'ї – австрійський (Ретцера), бірмінгемський (Дж. Кіплей та А. Флінн), американський (Ліги “Подружжя Подружжю”) та інші.

Симптомтермальний метод: спостереження за цервікальним слизом, базальною температурою, станом шийки матки.

Визначення плідних і неплідних днів циклу.

Різні форми циклів у житті жінки.

21. МЕДИЧНА ПСИХОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ БІОЕТИКИ

21.1. Психологія та етика в медсестринстві. Значення принципів біоетики та загальні напрямки її розвитку

Лекція

Психологічні аспекти етики та деонтології. Основні закономірності психології хворої людини, психологічні типи реагування на хворобливий стан. Моральність людських дій в біомедичній галузі та охороні здоров'я.

21.2. Психологічні основи спілкування. Аспекти між особового спілкування, основні принципи в сестринській справі

Лекція

Основні психологічні компоненти спілкування. Особливості спілкування медичної сестри з хворим.

Культура поведінки і етика взаємовідносин медичних працівників. Етика взаємин в умовах стаціонару. Етика медичних працівників в умовах поза лікарняних лікувальних закладів. Етика взаємин між середніми медичними працівниками і хворими. Етика з родичами і близькими.

Специфіка взаємин середнього медичного працівника і хворого при різних захворюваннях.

21.3. Основи сестринської психотерапії

Лекція

Психологічні основи психотерапії. Загальна характеристика діяльності медичної сестри. Професіограма медичної сестри. Психологічні типи медичної сестри.

Синдром емоційного вигорання медичного працівника. Способи психологічної допомоги при синдромі емоційного вигорання, профілактика та корекція.

22. ОСНОВИ МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ

22.1. Використання комп'ютерної техніки в медицині

Лекції

Інформаційне забезпечення діяльності сімейної медсестри. Моніторинг стану здоров'я населення сімейно-територіальної дільниці.

Облік і планування роботи спеціалістів сімейної медицини з використанням персональних комп'ютерів.

Практичні заняття

Використання спеціалізованих інформаційних баз даних, можливості доступу до них через мережу Інтернет, вивчення спеціалізованих програм сімейної медицини, затверджених МОЗ України (програма щеплень, диспансеризації та ін.)

Вміння використовувати комп'ютерне обладнання (комп'ютер, принтер і сканер), необхідне для обробки даних про пацієнта, оформлення та видача первинного діагнозу, документування цієї інформації у формах, рекомендованих МОЗ України.

23. ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я

23.1. Права та обов'язки медичних працівників. Захист прав пацієнта

Лекція

Правовий статус, права та свободи медичних працівників. Професійні обов'язки медпрацівників. Відповідальність медичних працівників: цивільно-правова, адміністративна, кримінальна.

Соціально-правовий захист пацієнта в Україні.

Способи захисту прав медичних працівників.

24. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

24.1. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах. Охорона здоров'я медичних працівників

Лекція

Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах під час роботи з небезпечними факторами. Охорона здоров'я медичних працівників. Профілактика виробничого травматизму та нещасних випадків.

Практичне заняття

Ведення журналу оперативного контролю за станом охорони праці в сімейному відділенні, амбулаторії 1 раз на тиждень, журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці, вивчення інструкції щодо надання невідкладної допомоги при нещасних випадках.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Андрейчин М. А. Медсестринство при інфекційних хворобах : підручник / М. А. Андрейчин, О. Л. Івахів. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2008.
2. Антропова Т. О. Медсестринство в сімейній медицині : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів I-III рівнів акредитації. – К.: Медицина, 2008.
3. Братанюк Л. Є. Основи права і законодавства в охороні здоров'я : підручник / Л. Є. Братанюк. – К.: Медицина, 2010.
4. Вітенко І. С. Медична психологія : підручник / І. С. Вітенко. – К.: Здоров'я, 2007.
5. Вороненка Ю. В. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / Ю. В. Вороненка. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2002.
6. Гиріна О. М. Сімейна медицина : підручник. У 3 кн. / О. М. Гиріна, П. В. Грішило, Т. Г. Лемзякова та ін.; за ред. чл.-кор. АМН України, проф. В. Ф. Москаленка, проф. О. М. Гиріної. – К.: Медицина, 2007. – Кн. 1: Організаційні основи сімейної медицини. – 392 с.
7. Гінекологія : підручник / О. В. Степанківська, М. О. Щербина. – 2-е вид., випр. – К. : ВСВ Медицина, 2008.
8. Дайко Т. І. Клінічно-лабораторні дослідження / Т. І. Дайко. – К.: Медицина, 2010. – 350 с.
9. Желбо Є. Л. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / за ред. Є. Л. Желбо, В. М. Піча. – К.: Каравела – Львів : Новий Світ – 2000, 2002.
10. Заремба Є. Х. Медсестринство в сімейній медицині : навчальний посібник / Є. Х. Заремба. – Львів, 2008.
11. Кареліна Т. І. Медсестринство в неврології: підручник / Т. І. Кареліна, Н. М. Касевин. – К.: ВСВ Медицина, 2010.
12. Касевич М. В. Медична етика і деонтологія: підручник / М. В. Касевич. – 2-е вид., стер. – К. : ВСВ Медицина, 2010.
13. Кіт О. М. Медсестринство в хірургії / О. М. Кіт, О. Л. Ковальчук, Г. Т. Пустовійт. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2008.
14. Момоток Л. О. Основи медичної інформатики: підручник / Л. О. Момоток, Л. В. Юшина, О. В. Рожнова. – К. : Медицина, 2008.
15. Охорона здоров'я в Україні. Нормативна база. - 2-е вид. – К., 2006. – 480с.
16. Тарасюк В. С. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги: навчальний посібник / [В. С. Тарасюк, М. В. Матвійчук, В. В. Паламар та ін.]; за ред. проф. В.С. Тарасюка. – К.: ВСВ Медицина, 2010.
17. Тарасюк В.С. Медсестринство в педіатрії / [В. С. Тарасюк, Г.Т. Татаренко, Н. В. Татаренко та ін.]; за ред. Тарасюка В. С. – К.: Здоров'я, 2001.
18. Тарасюк В. С. Медсестринство в педіатрії. Догляд за дітьми з інфекційними хворобами / [В. С. Тарасюк, Г. Т. Татаренко, Н. В. Татаренко та ін.]; за ред. В. С. Тарасюка. – К.: Здоров'я, 2002.
19. Хвисюк О. М. Обсяги профілактичної, діагностичної та лікувальної роботи

- лікаря загальної практики – сімейного лікаря / О. М. Хвисюк, Б. А. Рогожин, А. Ф. Короп. – Х.: Прапор, 2005. – 416 с.
20. Шведа М. І. Медсестринство в терапії / М. І. Шведа, Н. В. Пасечко. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2004.
21. Шегедин М. Б., Шуляр І. А. Медсестринство в терапії. – Дрогобич : Відродження, 2006.
22. Медицина невідкладних станів: швидка і невідкладна медична допомога / [І. С. Зозуля, А. В. Вершигора, В. І. Боброва та ін.]; за ред. І. С. Зозулі. – К.: ВСВ Медицина, 2012. – 728 с.

Додаткова

1. Загальна епідеміологія. Навчальний посібник / Н. О. Виноград, З. П. Василишин, Л. П. Козак. – К.: ДСВ Медицина, 2014. – 304 с.
2. Природно і надійно : Навчальний посібник. – Львів : Свічадо, 1999. – 103 с.
3. Медична психологія /за ред. С.Д. Максименка. – Вінниця : Навчальна книга, 2010. – 520 с.
4. Доценко В. І. Медична інформатика: навчальний посібник / В. І. Доценко. – Полтава, 2005. – 164 с.
5. Жигайло Н. І. Психологія: навчально-методичний посібник / Н. І. Жигайло, Р. І. Карпінська; Львів. нац. ун-т. ім. І. Франка; Львів. мед. коледж післядипломної освіти. – Львів: Сполом, 2013.
6. Кіт О. М. Хірургія / О. М. Кіт, О. Л. Ковальчук, І. С. Вардинець, А. О. Баб. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2004.
7. Корконішко О. М. Медсестринство в офтальмології: підручник / О. М. Корконішко. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Медицина, 2008.
8. Марценюк В. П. Медична інформатика. Проектування та використання баз даних у медицині / В. П. Марценюк. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2001
9. Мороз В. М. Охорона праці в медицині і фармації / В. М. Мороз, І. В. Сергета, Н. М. Фещук, М. П. Олійник. – Вінниця : Нова книга, 2005.
10. Назарова І. Б. Медсестринство в акушерстві: підручник / І. Б. Назарова. – К.: Медицина, 2008.
11. Назарова І. Б. Невідкладні стани в акушерстві: навчальний посібник / І. Б. Назарова. – 2-е вид. – К.: Медицина, 2008.
12. Назарова І. Б. Репродуктивне здоров'я та планування сім'ї: підручник / І. Б. Назарова, Н. М. Посипкіна. – 2-е вид. – К.: Медицина, 2008.
13. Погорелов І. І. Медсестринство в психіатрії і наркології: підручник / І. І. Погорелов, С.Ю. Сезін. – 2-е вид., випр. – К.: ВСВ Медицина, 2013.
14. Пораба А. М. Основи фізичної реабілітації: навчальний посібник / А. М. Пораба, О. В. Солодовник, Н. Є. Прокопчук. – К.: Медицина, 2006.
15. Русинська І. І. Психологія: навчальний посібник/ І. І. Русинська. – К.: Знання, 2007.
16. Савчак В. Медсестринство у дерматовенерології / В.Савчак, М. Ковальчук. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2003.
17. Степашко М. В. Масаж і лікувальна фізична культура в медицині :

- підручник / М. В. Степашко, Л. В. Сухостат. – К. : Медицина, 2006.
18. Ткаченко С. К. Педіатрія : підручник / С. К. Ткаченко, Р. І. Пацюрко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Здоров'я, 2003.
 19. Федорців О. Є. Медсестринство в педіатрії: навчальний посібник: у 3 ч. / О. Є. Федорців, В. Ф. Лобода. – Тернопіль : ТДМУ, 2010. – Ч. 1: Неонатологія
 20. Хміль С. В. Медсестринство в гінекології: підручник / С. В. Хміль, Л. І. Романчук, З. М. Кучма. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2006.
 21. Чабан О. С. Медсестринство в психіатрії / О. С. Чабан. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2001.
 22. Чорновіл А. В. Клінічне медсестринство в інсектології з основами епідеміології / А. В. Чорновіл, Р. Ю. Грицко. – К.: Здоров'я, 2002.
 23. Шегедин М. Б. Медсестринство в оториноларингології : навчальний посібник / М. Б. Шегедин, Л. І. Скомаровська. – Вінниця : Нова книга, 2011.
 24. Яковенко Н. П. Фізіотерапія : підручник / Н. П. Яковенко, В. В. Самойленко. – К.: ВСВ Медицина, 2010.
 25. Запорожан В. М., Цегельський М. Р., Рожковська Н. М. Акушерство і гінекологія: підручник в 2-х т. – Одеса, 2005.
 26. Грищенко В. І., Щербина М. О. Акушерство: підручник. – К.: Медицина, 2009. – 410 с.
 27. Грищенко В. І., Щербина М. О. Гінекологія : підручник. – К.: Медицина, 2009. – 360 с.
 28. Мазорчук Б. Ф. Жученко П. Г. Акушерство і гінекологія : підручник для сімейних лікарів. – К.: Видавничий центр “Просвіта”, 2005. – 448 с.
 29. Громова А. М. Клінічне медсестринство в акушерстві і гінекології : Підручник для студентів вищ. мед. навч. закладів освіти I-III рівнів акредитації / А. М. Громова, Г. М. Алтуєв, В. В. Лойко та ін., за ред. А. М. Громової. – К. : Здоров'я, 2004. – 581 с.
 30. Екстрена медична допомога : догоспітальний етап – алгоритми маніпуляції (базовий рівень). –В. О.Крилюк , А. А. Гудима, В. Ю. Кузьмін та ін. – К.: 2014. – 84 с.